

GELENEKSEL SAFRANBOLU EVİ TAVAN İŞLEMLERİNİN DERİ ÜZERİNDE YENİDEN YORUMLANMASI

Reinterpretation of Traditional Safranbolu House Ceiling Process On Leather

Dilek Çelik¹

Makale Bilgisi	Özet
<i>Araştırma Makalesi</i> <i>Gönderilme:</i> 11 Ocak 2023 <i>Kabul:</i> 14 Şubat 2023 <i>Anahtar kelimeler:</i> Deri Safranbolu evleri Ahşap Tavan Süsleme Teknik	Tarihin en eski dönemlerinden günümüze insanlar doğal yaşamdan ilham alarak, çevresini değiştirme ve zenginleştirme gereği duymuştur. İşlevsel biçimde yaratılan ürünler yıllar içerisinde değişikliklere uğrasa da asıl kimliğini kaybetmemiştir. Osmanlı Devleti'nin son döneminde ve Cumhuriyetin ilk yıllarında Anadolu'da dericiliğin ve tabakhanelerin ön planda olduğu yerleşim alanları arasında Safranbolu da yer almaktadır. Günümüzde Safranbolu'da aktif tabakhanelerin bulunmamasına karşın Eski Çarşı'da Tabakhane yerleşiminin yer alması, Safranbolu tarihinde dericiliğin ve tabakhanelerin önemli olduğunu göstermektedir. Geleneksel Türk evi örnekleri açısından Safranbolu önemli bir yerleşim bölgesidir. Bölgedeki sivil yapılarda genel olarak ahşap malzeme kullanılmış, zamanla tahrip olarak değişime uğramıştır. Çalışma kapsamında Safranbolu'daki Türk evlerinden bazılarının ahşap tavanlarında görülen geometrik kompozisyonlar, üslup, ikonografi ve yapım özellikleri kapsamında değerlendirilerek deri üzerine uygulamalı şekilde tasarlanmıştır. Deri uygulamasıyla geleneksel Türk evleri hakkında yapılan çalışmalar kapsamlı şekilde araştırılmış olup Safranbolu'da altı Türk evinin ahşap tavanlarında görülen uygulamalar öncelikle fotoğraflanarak belgelenmiş, ardından çizimleri ve tasvirleri yapılarak derilerin üzerine aktarılmıştır.
Article Information	Abstract
<i>Research Article</i> <i>Received:</i> January 11, 2023 <i>Accepted:</i> February 14, 2023 <i>Keywords:</i> Leather, Houses of Safranbolu Wooden Ceiling Ornament Technical	Throughout history, people have felt the need to inspire and enrich their surroundings by taking natural life as an example. Products created functionally have changed over the years but have not lost their main identity. Safranbolu is one of the settlements where leather and plate workshops Ottoman Empire's last period and the Republic's early years the early years of the Republic. Although there is no active plate workshop in Safranbolu today, the presence of the Plate Workshop Settlement in the Old Bazaar shows that leather and plate workshops were important in the history of Safranbolu. Safranbolu is an important settlement area in terms of traditional Turkish house examples. In general, wood material was used in the civil structures of the region and was later destroyed as a result of damage. In the scope of the study, the geometric compositions, style, iconography, and construction characteristics seen on the wooden roofs of some of the Turkish houses in Safranbolu were evaluated and designed on leather. The studies on traditional Turkish houses with the leather application were thoroughly researched and the applications seen on the wooden roofs of six Turkish houses in Safranbolu were primarily documented by taking photographs, and then their drawings and descriptions were transferred to the leathers.

Kaynak/Cite: Çelik, D. (2023). Geleneksel Safranbolu evi tavan işlemlerinin deri üzerinde yeniden yorumlanması. *Lokum Sanat ve Tasarım Dergisi*, 1(1), 38-48.

 iThenticate
İntihal / Plagiarism

Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve yayın öncesi intihal taraması yapılmıştır. / This article has been reviewed by at least two reviewers and has been checked for plagiarism before publication.

Copyright © Published by Karabuk University, Karabük, TÜRKİYE

¹ Öğr. Gör., Karabük Üniversitesi, dilekcelik@karabuk.edu.tr, ORCID: 0000-0002-2037-3993

GİRİŞ

İnsanlık tarihinden itibaren insanlar çevresinde gördüklerini değiştirme ihtiyacı duymuş ve zengin süslemelerle yaptıkları değişiklikleri güzelleştirmiştir. İşlevsel formdaki ürünler seneler içerisinde değişikliklere uğrasa da özelliğini kaybetmemiştir (Sürür, 1982, s.9). Bu süslemeler insanların günlük yaşamlarında giyimlerinde ve çeşitli yapılarda görülmektedir. Yapılan süslemeler ve zengin uygulamalar geleneksel mimari üzerinde görmek mümkündür.

Ülkemizde Safranbolu, yalnızca adını aldığı safran bitkisinin yetiştirildiği bir yöre değil, çok önemli tarihsel bir ilçe merkezi olarak da bilinir. Kent, Osmanlı-Türk yaşam biçimini sergileyen ve bozulmadan korunan evleriyle ünlenmiş ve “Safranbolu Evi” literatürde bir marka olarak benimsenmiştir (Ulukavak, 2020, s.1). Safranbolu evleri mimari yapı ve tavan işlemleri olarak zengin bir yapıya sahiptir. Anadolu’daki Türk evleri ve odalarında görülen ahşap tavanlar evlerin önemli öğeleri arasında yer almaktadır. Türk evleri ve odalarının kuruluşunda, ahşap mimari kadar tavanlarında görülen zengin uygulamalar zamanla değer kazanmış, sanatsal ilginin odağında yer almıştır. Bu gibi günümüze ulaşan uygulamalar Türklerin geleneksel mimariye değer verdiklerini, yapıların cephelerindeki sadeliğe karşılık odaları ve sofalarındaki zengin uygulamalarla yaşam alanlarına renk kattıkları görülmektedir (Küçükerman, 2007).

Tavan süslemeleri, Türk evlerinde benzeri yaygın görülen estetik bir uygulamaya sahiptir. Türkler ev hayatına önem verdikleri, rahat ve sessizliği ev yaşantılarında aradıkları için evlerinin cephelerinde sadeliği, iç mekanlarında ise zenginliği tercih etmiştir. Bundan dolayı evlerin içinde dekoratif, nakışlı ve görsel açıdan zengin uygulamalara yer vermiştir (Kömürcüoğlu, 1950, s. 64). Türk evlerinde tavan süslemeleri bulunduğu odaya, ev halkının gelir durumuna ve ustanın yeteneğine göre değişiklik göstermektedir. Evlerin başodalarında genelde daha dekoratif tavan süslemeleri görülmektedir. Kompozisyonlarda malzeme olarak genellikle ahşap tercih edilmiştir. Ahşap, işlemesi kolay ve onarımı pratik bir malzemedir. Bunun yanı sıra tavan süslemelerinde kumaş, kök boya, alçı, çini vb. daha birçok uygulamayı bir arada ya da ayrı ayrı görmek mümkündür.

Bu çalışma da Geleneksel Safranbolu evi tavan işlemlerinin deri üzerine uygulanması, Safranbolu evlerinin tavanlarındaki süslemelerin deri sanatı ile yeniden yorumlanması amaçlanmıştır. Uygulanan tavan işlemleri sonrasında bir sergi yapılarak alan uzmanların görüşüne sunulmuştur. Çalışma kapsamında incelenen Safranbolu’daki altı ahşap tavan kompozisyonunun tasviri ve belgelenmesi yapılmış, çizimleri tamamlanarak arşivlenmiştir. Safranbolu evlerinin tavanları incelendiğinde daha çok çitakari tekniği, göbek tavan ve künde kari teknikleri uygulandığı görülmektedir. Bu nedenle dört çıta tavan, bir göbek tavan ve bir tane taklit künde kari göbek tavan uygulaması yapılmıştır. AutoCAD programı ile hazırlanan çizimler 2 mm’lik sıgır derisine kesme, oyma ve stamp teknikleri kullanılarak aktarılmıştır. Safranbolu evlerinin tavan işlemeciliğinin uygulandığı bu çalışma, ahşap işçiliği ve deri sanatının zenginliğini göstermesinin yanında kompozisyon ve malzeme çeşitliliği açısından da önem arz etmektedir.

Dericilikte kullanılan yüzey süsleme teknikleri

Dericilik, insanlık tarihinden bu yana, yaşamın doğa ile bütünleşmesi; örtünme, barınma, korunma amaçlı ihtiyaçlar neticesinde ortaya çıkmış işlemlerdir. Deriler yıkama, kurutma, tütsülenmenin yanında toprak, tuz, şap gibi maddelerle deri sepilme gibi tekniklerle yapılmıştır. Günümüzde dericilik, hayvan derileri tabakhanelerden

çıktıktan sonra uygulama alanlarına göre deri üzerine uygulanan tekniksel işlemlerdir. (Çelik, 2013, s. 20). Dericilikte kullanılan yüzey süsleme teknikleri, keserek ve linol, aplikasyon, kabartma, oyma, kakma-gömme, işleme, yakma dağlama, boyama, baskı, ıslatarak işlem verme, dikiş gibi tekniklerle deriye işlem uygulanır (Özdemir, 2014, s. 58).

Aplikasyon tekniği, bir zemin üzerine farklı tür materyalin bir araya getirilerek uygulanması işlemidir (Çelik, 2013, s.28). Aplikasyon tekniğinde iki unsur bulunmaktadır. Bunlar zemini oluşturacak materyal ve zemin üzerine applike tekniği uygulanacak materyallerdir. Bu teknikte deri, kumaş, metal, vb. gibi malzemeler applike süsleme tekniği için kullanılmaktadır (Çiçek, 2010, s.39).

Kabartma tekniği, bazı sanat alanlarında kullanılmaktadır. Bu teknik ahşap, maden, taş, deri ve bunun gibi malzemelere yeni boyutlar kazandırmak için kullanılır. Dericilik alanında özellikle ciltçilikte görülmektedir. Süsleme cilt üzerinde oluşturulan zemin üzerinde alçak ve yüksek bölümler halinde belirgin olarak işleme tabi tutulmaktadır (Cingöz, 2007, s.96).

Oyma tekniği, taş, alçı, heykel, ahşap, mermer, fildişi gibi malzemelere şekil verme tekniğidir. Dericilikte ise daha çok deri cilt kapakların süslemelerinde uygulanan bir yöntemdir. Bu teknik deri üzerine çizilen motif ve şekli kesme veya oyma işlemi ile yapılmaktadır (Özdemir, 2014, s.64)

Kakma- gömme tekniği, zemine çizilen desen uygun derinlikte oyulur. Oyularak çıkartılan parça desenin kalıbı olarak kullanılır. Kalıbı çıkarılan parça ile madeni ve değerli taşlar kesilerek oyulan kısma yerleştirilir. Özellikle ciltçilikte oyma tekniği yazma eserlerin ve kitapların korunması amacıyla yapılmaktadır (Özdemir, Kayabaşı, 2007, s.116).

Dikiş tekniği, overlok, baskı dikişi, teyel dikişleri gibi çeşitli dikiş teknikleri ve değişik kalınlıkta renkli ip çeşitleri ile uygulanarak yapılan deri yüzey süsleme teknikleridir (Çelik, 2013, s.30).

Yakma dağlama tekniği, elektrikli yakma aletleri ile deri yüzeyinde meydana getirdiği çeşitli motiflerden oluşur. Bu motifler elektrikli yakma aletlerinin çeşitli boyda ve şekildeki uçlarıyla elde edilir. Çoğunlukla ahşap işçiliğinde kullanılan yakma tekniği çeşitli deri ev ve giyim süslemelerinde kullanılmaktadır (Çiçek, 2010, s. 41).

Baskı tekniği, deri üzerinde daha çok çizmelerde, mestlerde, pabuçlarda görülmektedir. Yapılacak olan desenler çeşitli tahta kalıplarla ürünlerin üzerine basılmaktadır (Katlı,1998, s.1).

Boyama tekniği, deri yüzeylerin üzerine belirlenen motiflerin kumaş, anilin, akrilik, deri ve çiçek boya ile boyanmasıyla oluşturulmuştur. Boyama genellikle açık doğal deri üzerine anilinli veya deri boya ile yapılmaktadır (Ertuğrul, 2000, s.75). Boyama tekniğinde kullanılan ebru sanatı ve batık çalışmaları kendi tekniklerini oluşturmuş sanatlardır. Batık çalışmasında kolay, şekil alabilen ince deri kullanılmaktadır. Boyama tekniği ile deri eşya, giyim ve aksesuarlara süsleme yapılmaktadır (Özdemir, Kayabaşı, 2007, s.140).

Keserek ve linol tekniği, keserek işleme tekniği deri yüzeyindeki oluşturulmak istenen desenin, deri üzerine geçirildikten sonra hafif kesilerek belirginleştirilmesidir. Linol tekniği ise linol bıçağı ile deri üzerindeki desenin oyulması işlemidir. Bu teknikte

de çoğunlukla kösele gibi sert deriler kullanılmaktadır. Bu teknikle oluşturulan desenler giyim ve ev aksesuarı yapımında kullanılmaktadır (Özdemir, 2014, s.74).

Islatarak işleme tekniği, su ile ıslatılan şekil alabilen derilerin istenilen şekilde oluşturulması tekniktir. Bu teknikle mask ve rölyef çalışmaları yapılmaktadır (Özdemir, 2014, s.75).

Geleneksel Türk Evlerinde Ahşap Tavan Süslemesi

Ahşap tavan yapım yöntemleri ters tavan, düz tavan, tekne tavan ve kırlangıç örtü tavan olarak bilinmektedir. Safranbolu evlerinde tavan yapım yöntemleri arasında karşılaşılan tavan yapıları arasında ise çoğunlukla düz tavan ve tekne tavan yapımları dikkat çekmektedir. Bu tavan yapım yöntemleri sırasıyla aşağıda ifade edilmiştir:

Düz tavan yapıları, geleneksel Türk evlerinin inşasına özgü tasarlanmış yapım yöntemidir. Düz tavanlar; kirişlemenin altına parlatılmış veya düz tahtaların uzunlamasına yüzeye düzgün bir görünüm oluşturacak şekilde yerleştirilmesiyle oluşturulmuş tavanlardır. (İşler, Aras, 2013, s.166).

Tekne tavan uygulamalarında ise öncelikle düz tavan oluşturulur, yani yapım aşaması yalancı tavan şeklinde inşa edilip kirişlemenin altına ana zemine oturtulma işlemi sağlanmaktadır. Bu işlem ana zemin üzerine uygulanırken, tavan yanlarında kademeli kat kat pervazlar sabitlenerek, tekne kenarına benzer bir görünüm kazandırılmıştır. Bu süsleme işleminde tavanlardan duvarlara açılan bir süsleme görünümü verilmiştir. Bu görünümün tekneye benzerlik göstermesinden dolayı bu yapıma tekne tavan adı verilmiştir (Hidayetoğlu ve Yıldırım, 2006, s. 334).

Görsel 1. Daday Köpekçioğlu (Seyibeyoğlu) Konağı Tekne Tavanı
(İşler, Aras, 2013, s.166)

Türk evlerinde karşılaşılan ahşap tavan süslemelerinin en ilginç yönlerinden biri de tavanlarda görülen bezemelerdir. Tavan süslemelerine zenginlik kazandıran kompozisyonlar, geometrik biçimlerin tekrarlarından oluşan uygulamaların dışında üslûplaştırılmış çeşitli hayvan ve bitkisel uygulamaların yanında zengin el işi tasarımlar yer almaktadır. Kenarlar kenarsuyu, merkez ise göbek denilen kompozisyonlarla zenginleştirilmiştir (Erbüyür, 2003, s. 31).

Tavan süslemeleri incelendiğinde yapılan süsleme çalışmaları çitakâri, künde-kâri, oyma, aplike ve kalem işi çalışmaları yapılar zenginlik kazandırmıştır. Bu tavan süsleme özellikleri sırasıyla aşağıda anlatılmaktadır.

Tavan göbeklerinde desen oluşturulmasında, ince çıtalar ve bordur tahtaları kullanılmıştır. Süsleme aşamasında oluşan desen düz olan ana zemin üzerine S ve C kıvrımlarıyla sabitlenmiştir. Süsleme için hazırlanmış çıtaların kalınlıkları 1-1,5 cm kadardır. Süsleme için hazırlanmış çıtaların kenarlarına profil veya kordon açılmış

olabilir. Bu teknik “Çubuklu” ya da “Şişhane” olarak da bilinmektedir (Hidayetoğlu ve Yıldırım, 2006, s. 335).

Kündekâri, ağaç malzemelerin küçük ölçülü olan parçalarının birbirine geçmeli olarak birleştirilmesi ile oluşturulur. Oluşturulacak büyük ve bezemeli yüzeyler geometrik şekilli ve küçük ölçülü parçaların birbirine geçmeli olarak birleştirilmesi ile uygulanan yapım tekniğidir (Söğütlü, 2004, s. 5-12). Kündekâri tekniği, gerçek ve taklit kündekari olmak üzere iki başlık altında sınıflandırılmaktadır (Söğütlü, 2004, s.5-12).

Gerçek kündekâri önceden kesilmiş geometrik parçalar ile bunların birbirine bağlamak için tasarlanmış ağaç kınışları tutkal ve çivi kullanmadan birleştirilmesidir (Söğütlü, 2004, s. 7).

Görsel 2. Safranbolu Emir Hoca Ahmet Beyler Evi,
Gerçek Kündekari, Baş Oda Tavanı (İşler, Aras, 2013, s.166)

Taklit kündekari, gerçek kündekâri tavanlarına göre daha az ustalık ve işçilik gerektiren gösterişi olmayan, oyma ve çakma yöntemi ile birleştirilmiş tavanlardır (Söğütlü, 2004, s. 11).

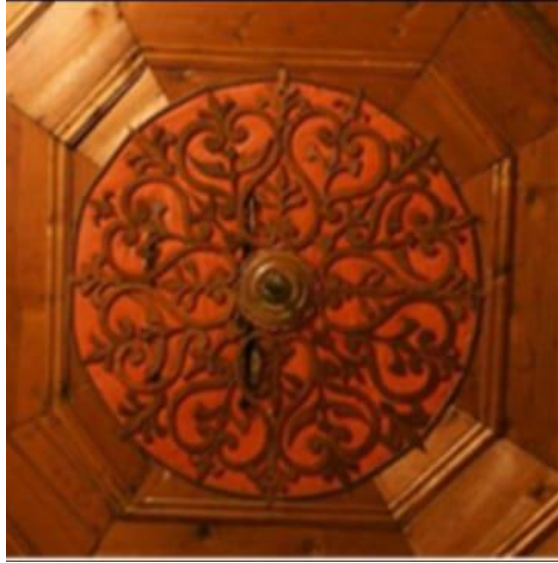
Görsel 3. Safranbolu Mümtazlar Evi Taklit Kündekari Örneği
(İşler, Aras, 2013, s.166)

Ağaç oymacılığı, ahşap parça yüzeyine, sert uçlu çiziciler yardımıyla aktarılmış çeşitli oyma motiflerinin farklı gövde ve uçlardaki kesici alet yardımıyla şekillendirilmesidir (Aras, 1990). Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde geometrik ve bezeme şekilleri çini, taş, ahşap, mermer, metal, vb. malzemeler üzerine uygulanarak süsleme yapılmıştır. Bu süsleme motifleri günümüzde mimari yapılarda başta olmak üzere mobilya dekorasyon tasarımlarında ve birçok alanda uygulanmaktadır (Aras, 2003).

Görsel 4. Safranbolu Havuzlu Asmazlar Konağı Oyma Tavan Göbeği
(İşler, Aras, 2013, s.166)

Aplike uygulaması belirlenen bir şeklin kenar alanlarının kesilerek ayrılan süsleme parçalarının bir yüzeye birleştirme işlemidir. Bu tekniğin diğer bir adı ise ajurdur. Aplike süslemeleri Anadolu’da yaygın olarak görülen tavan motifleridir (Hidayetoğlu ve Yıldırım 2006, s, 337).

Görsel 5. Safranbolu Mümtazlar Evi Tavan Göbeğinde Bulunan Aplike Süsleme Örneği (İşler, Aras, 2013, s.166)

Kalem işi tekniği, genellikle fırça ile yapılan renkli desenlerle oluşturulan motiflerdir. Kalem işi motifleri genellikle sıva ve taş üzerine görülse de ahşap yapılarda da sıkça rastlanmaktadır (Akpınar, 1999, s. 16).

Görsel 6. Karabük Yörük Köyü, Sipahiler Konağı, Baş Oda, Kalem İşi
(Şavkar, Kabalcı, 2019, s. 322)

AHŞAP TAVANLARIN DERİ MALZEMEYLE UYGULANMASI

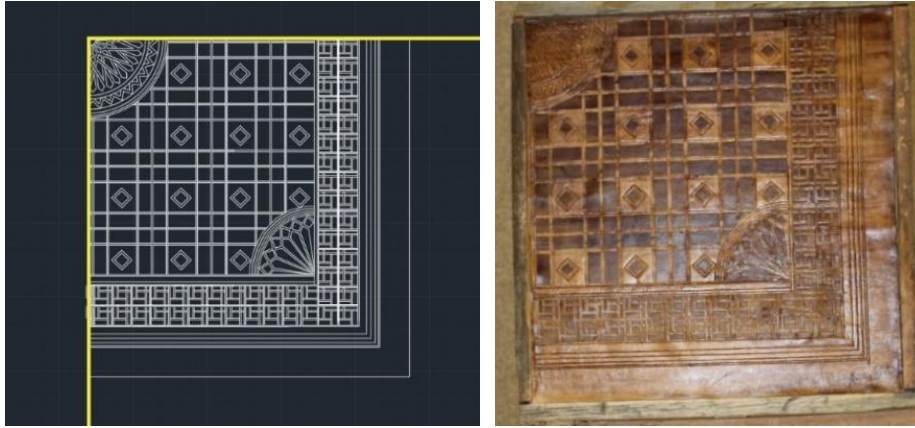
Osmanlıda ve Anadolu’da dericiliğin ve tabakhanelerin izlerini taşıyan son yerleşmelerin başında Safranbolu gelmektedir. Günümüzde Safranbolu’da işleyen tabakhane bulunmamasına rağmen Eski Çarşı’da Tabakhane adında bir yerin bulunması, Safranbolu tarihinde dericiliğin ve tabakhanelerin önemini göstermektedir (Deniz, İrken,2021, s, 1527). Safranbolu tarihinde tabakhanelerden çıkan deriler ile çarık, mest, yemeni, at koşum ve eyer takımı gibi ürünler yapılmıştır. Günümüz sanayileşme nedeni ile tabakhaneler tek tek kapatılmak durumunda kalmıştır (Özdemir M. Çelik D. 2013, s.137). Günümüzde daha çok Safranbolu mimarisi ve tavanları bilirse de Safranbolu tarihinde zengin bir el sanatı bulunmaktadır (Özdemir M. Çelik D. s.137).

Çalışmada değişik ölçülerle altı Safranbolu evi tavanı kullanılmıştır. İncelenen evlerin tavanları fotoğraflanmış ve ölçüleri alınmıştır. Ölçümleri yapılan tavanların bilgileri alınarak AutoCAD programı ile çizilmiştir. Tavanlarla ilgili elde edilen bilgilerin envanterleri hazırlanmıştır.

Görsel 7. Çıtakari Tavan Uygulaması 1, 62x62

Görsel 7 de sunulan ve ölçüleri verilen tavan uygulamasında 1.6 mm sığır derisi üzerine yapılan bu tavan deriye deri bıçağı ile kesme ve deri maşası ile de oyma tekniği olarak uygulanmıştır. Deri eskitme boya ile eskitme boyama tekniği uygulanmıştır.

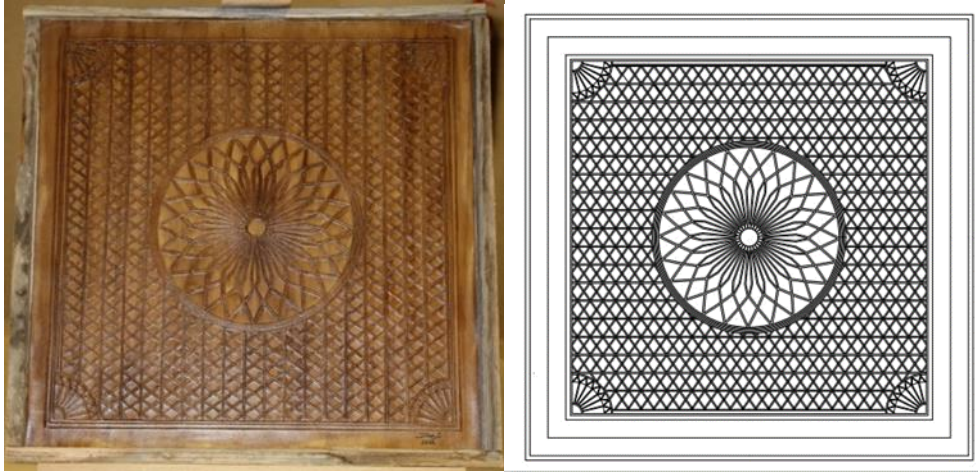
Görsel 8. Çıtakari Tavan Uygulaması 2, 45x47

Görsel 8 de sunulan ve ölçüleri verilen tavan uygulamasında tavanın $\frac{1}{4}$ i kullanılmıştır. Burada 2 farklı mm’de deri kullanılmıştır. Üstte çıta görüntüsünü Katı tekniği ile ve göbek kısmında ve kenar kesme oyma tekniği uygulanan 0,6 mm koyun derisi altında 2 mm’de düz sığır derisi kullanılmıştır. Deri eskitme boya ile eskitme boyama tekniği uygulanmıştır.

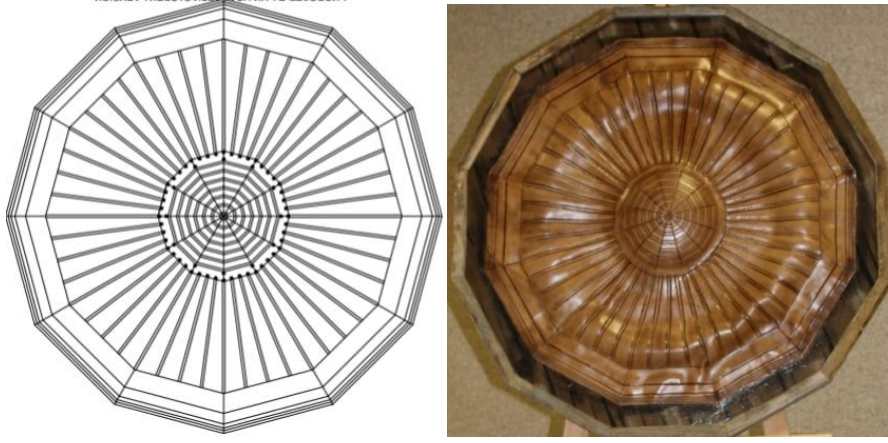
Görsel 9. Çıtakari tavan uygulaması 3, 48x47

Görsel 9 da sunulan ve ölçüleri verilen tavan uygulamasında tavanın $\frac{1}{2}$ si yapılmıştır. Zeminde deri bıçağı ile kesilerek deri maşası ile oyma tekniği uygulanmıştır. 1,8 mm sığır derisi kullanılmıştır. Göbek kısmında 0.5 mm koyun derisi katı tekniği uygulanmıştır.

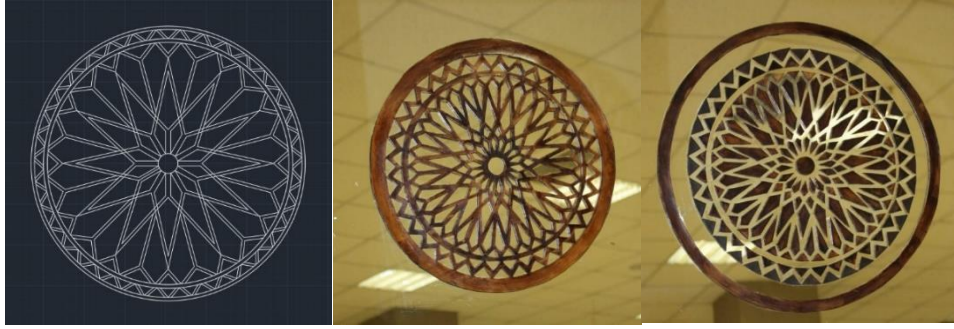
Görsel 10. Çıtakari Tavan uygulaması 4, 55x55

Görsel 10 da sunulan ve ölçüleri verilen tavan uygulamasında tavanın tamamı yapılmıştır. Zeminde 2 mm sığır derisi kullanılmıştır. Deri bıçağı ile Kesme, deri maşası ile oyma ve köşelerde stamp tekniği uygulanmıştır.

Görsel 11. Göbek Tavan uygulaması, Boyut çapı: 65

Görsel 11 da sunulan ve ölçüleri verilen tavan uygulamasında, 1,8 mm Sığır derisi kullanılmıştır. Kesme, oyma ve kabartma tekniği kullanılmıştır.

Görsel 12. Taklit Kündekari Tavan Göbeği Uygulaması 39x39, 42x42

Görsel 12 da sunulan ve ölçüleri verilen tavan uygulamasında 2 mm sığır derisi kullanılmıştır. Erkekli ve Dişili Katı tekniği kullanılmıştır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Safranbolu evleri mimari ve tavan işlemleri konusunda zengin bir yapıdadır. Safranbolu evleri tavanlarında bulunan süslemelerin deri işleme ile yeniden yorumlanarak, geçmişteki zanaatı gelecekteki sanata aktarmada önemli bir rol üstlenmektedir. Safranbolu'nun kentsel kimliği ile kültür turizmi göze önüne alındığında, geleneksel Türk evlerinin kimliğini yansıtan ahşap motifler, deri sanatıyla yeniden tasarlanarak piyasaya sürülmesi önerilmektedir. Bu doğrultuda eski Safranbolu evi ahşap tavan süslemelerini yansıtan yedi adet özgün deri tablo tasarlanmıştır. Geleneksel ahşap tavan süslemelerini deri sanatına uygulayarak, iki farklı sanat değerinin sentezi yapılmıştır.

Tarihi Safranbolu evlerinin, ahşap tavan süslemeleri yerel biçimleriyle farklı yüzeylerde yeni görünüm kazandırarak sanatçının hizmetine sunulmalıdır. Bu tasarımlar amacına uygun olacak şekilde hem bölgeye hem pazara hem de üreticiye canlılık sağlar. Bu üretimin amacı kültürel birikimi, kültürel farklılıkları ve etnik yapıyı derinlemesine incelenmeyi sağlar. Bu tasarımlar bölgeye ait taşınmaz kültür yapısının turizm sektörüne katkı sağlayabildiği gibi el sanatlarına hem özgünlük hem farklılık katarak kuşaktan kuşağa tanıtılmasına olanak sağlar.

Gelecek yıllarda görülecek olan zengin tasarımlar ve yeni uygulamalar bu tasarımların daha fazla ön plana çıkmasını sağlayacak ve aynı zamanda da kültürel mirasın gelecek nesillere hızla taşınmasına yardımcı olacaktır.

Etik İlkeler

Yapılan çalışmada Etik Kurul Kararı gerekmemektedir.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı

Araştırma Tek Yazarlıdır.

Çatışma Beyanı

Çalışma kapsamında herhangi bir kişisel ve finansal çıkarım yoktur.

KAYNAKÇA

Akpınar, M. O. (1999). *Safranbolu evlerinde kalem işleri*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). *Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü*. İstanbul.

Aras, R. (1990). Ağaç oymacılığı ders notları. *Gazi Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi*, Ankara.

Aras, R. (1999). Ağaç kakmacılığı uygulama yöntemleri. *Gazi Üniversitesi Politeknik Dergisi*, 2(4), 33-36, <https://search.trdizin.gov.tr/yayin/detay/34852/agac-kakmaciliginin-uygulama-yontemleri-ve-onemi>.

Aras, R. (2003). *Mobilya stilleri*. Yüksek Teknik Öğretmen Okulu Matbaası.

Deniz, T. ve İrken, V. (2021). Safranbolu'da dericiliğin günümüzde kalıntısı: Tabakhane Müzesi, *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 1527-1539, www.tutad.org

Erbüyür, M. (2005). Kütahya merkez ve Emet ilçesi geleneksel türk evi tavanları. *Politeknik Dergisi*, 8(1), 81-86, dergipark.org.tr

Gök, Ç. E. (2009). Safranbolu Evleri'ndeki Ahşap Süslemeler ve Eşarp'a Yansıması. *Uluslararası Geçmişten Günümüze Karabük ve Çevresinde Dini, İlmi ve Kültürel Hayat Sempozyumu*, 247-254. webcache.googleusercontent.com

Hidayetoğlu, M. L. ve Yıldırım, K. (2006). Geleneksel Türk evi ahşap tavan süsleme özelliklerinin ve yapım tekniklerinin çeşitliliği üzerine bir inceleme. *Uluslararası Geleneksel Sanatlar Sempozyumu*, 332-341. <https://www.academia.edu>

İşler, E. ve Aras, R. (2013). Kastamonu Merkez, Daday ve Safranbolu Geleneksel Türk Evi Tavanları. *Akdeniz Sanat Dergisi*, 6(11).166-173. dergipark.org.tr

Kömürcüoğlu, E. (1950). *Ankara evleri*. İstanbul Matbaacılık.

Küçükerman, Ö. (2007). *Kendi mekanının arayışı içinde Türk evi* (2. basım). Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu Yayınları.

Özdemir M. Çelik D. (2013). Safranbolu İlçesinde Mest Yapımı, *Gazi Üniversitesi*, 1(17), 133-147.

Söğütlü, C. (2004). *Bazı yerli ağaç türlerinin kündekâri yapımında kullanım imkanları*, (Yayınlanmış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. Ankara.

Sürür, A. (1982). *Süsleme (Ornament). II. Ulusal El Sanatları Sempozyumu El Sanatları Üzerine Yazılar*. Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.

Şavkar, F. ve Kabalcı, O. (2019). Safranbolu evlerindeki kalemışı süsleme motifleri. *Uluslararası Geçmişten Günümüze Karabük ve Çevresinde Dini, İlmi ve Kültürel Hayat Sempozyumu*, 320-335.

http://indexive.com/uploads/papers/pap_indexive15956222852147483647.pdf

Ulukavak, K. (2020). *Safranbolu korumada tarihsel süreç*. Safranbolu araştırma merkezi yayınları.

EXTENDED ABSTRACT

The city of Safranbolu in Turkey is the only urban site recognized by UNESCO as a World Heritage Site within the boundaries of our country. In modern construction practices in Safranbolu, traditional building practices or applications that can represent them are observed. These views are structures that create harmony between modern and traditional architecture. In Safranbolu houses, traditional elements in interior design are seen to be applied in architecture. These practices are especially seen in wooden ceiling work. The ceiling is the most cared for and decorated part of the Turkish house. Ceilings are made by covering wooden beams with boards. Depending on the desired pattern, various motifs are made with thin rods. Frames can be created along the edge or a center dome can be created with the rods used to create the motif.

In the late 19th century, Safranbolu became the center of the leather industry in northwestern Anatolia during the Ottoman Empire. France and Austria, especially in Europe, imported leather from Safranbolu through the Bartın port. The French and Austrians who wanted to make more profit by processing the leather and selling it in their own countries sent personnel to Safranbolu and these personnel learned the profession and began to produce high-quality Safranbolu leather in their own countries.

This study aims to apply the traditional Safranbolu house ceiling work on leather and to reinterpret the decorations on the ceilings of Safranbolu houses with leather art. Before carrying out this study, the type of Safranbolu house ceilings was determined by visiting the mansions in Safranbolu. In the research, the ceilings were mostly determined as ladder, dome, and beamed ceilings. The dimensions of the six Safranbolu house ceilings were determined and drawings were made with the AutoCAD program. The article includes images and drawings of the ceilings. The study used beef leather for its softness, delicate texture, and durability. Besides traditional bookbinding, beef leather is widely used for high-quality clothing, shoes, wallets, etc.. Sheep leather is preferred because it is flexible and soft, has a finer and lighter structure than beef leather, and the technique of stretching can be applied. Sheep leather is used in many areas such as bags, wallets, cardholders, key holders, etc. The leather used in this study was dyed in the traditional Safranbolu blue color to reflect the traditional Safranbolu style.